

Кримський ханат в контексті історії України: перезавантаження

Андрій Домановський

Крим так і лишається грубезною
неотесаною брилою там, де її
кинули півстоліття тому –
напівприваливши браму в храмі
української історії.

Олександр Галенко

Три України, два Крима і одна історія всесвітня

**Татари виводять ясир
Дереворит. 1488 р.**

Битва з татарами. Дереворит. 1521 р.

... при Екатерине II после нескольких столетий почти непрерывных войн русские войска **наконец-то** завоевали Крым, население полуострова насчитывало всего полмиллиона человек.

...

Я ... в очередной раз **благодарно вспомню** имена славных "екатерининских орлов" — Румянцева, Суворова и Потемкина, **навсегда покончивших** с тем, что еще недавно гордо именовало себя "Великим ханом великой орды и престола Крыма и степей Кыпчака.

Олесь Бузина

Неизвестное Крымское ханство

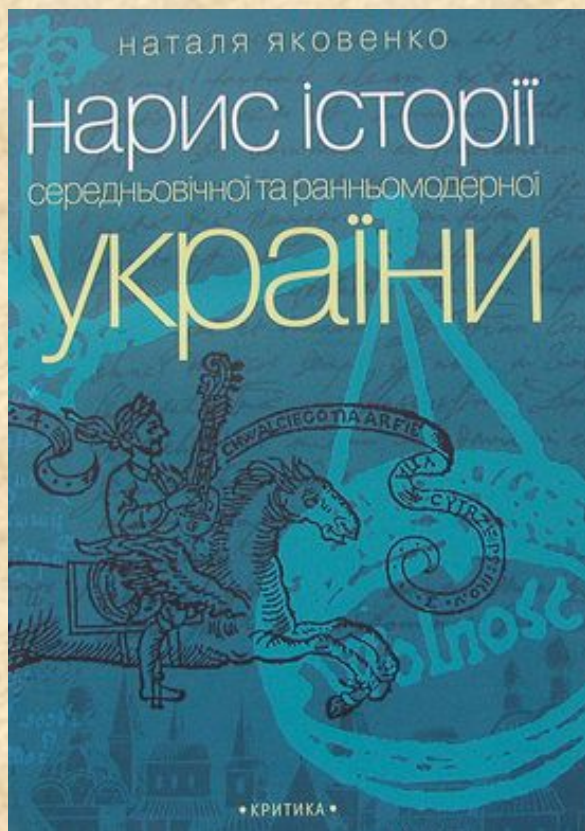
(газета «Сегодня», 22 мая 2009 г.)

Кафа. Гравюра XVII ст.

**Козацькі чайки під Кафою.
Київська гравюра 1622 р.**

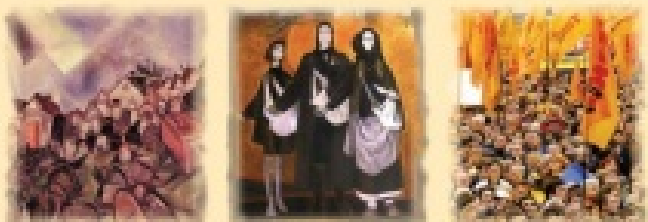
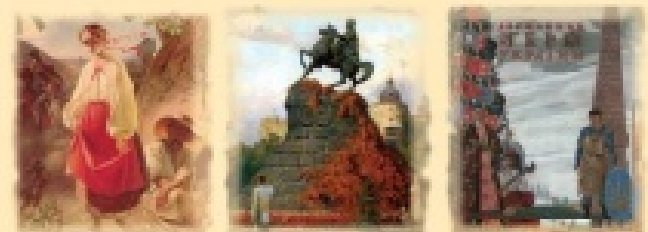
... читач не знайде тут минулого
... Криму. ... на який навряд чи
припустимо дивитися інакше,
ніж як через призму самої історії
Кримського ханату та
його сателітів – ногайських орд,
землі яких поклали початок
південній та південно-східній
зонам сьогоденної України.

Наталія Яковенко

Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України

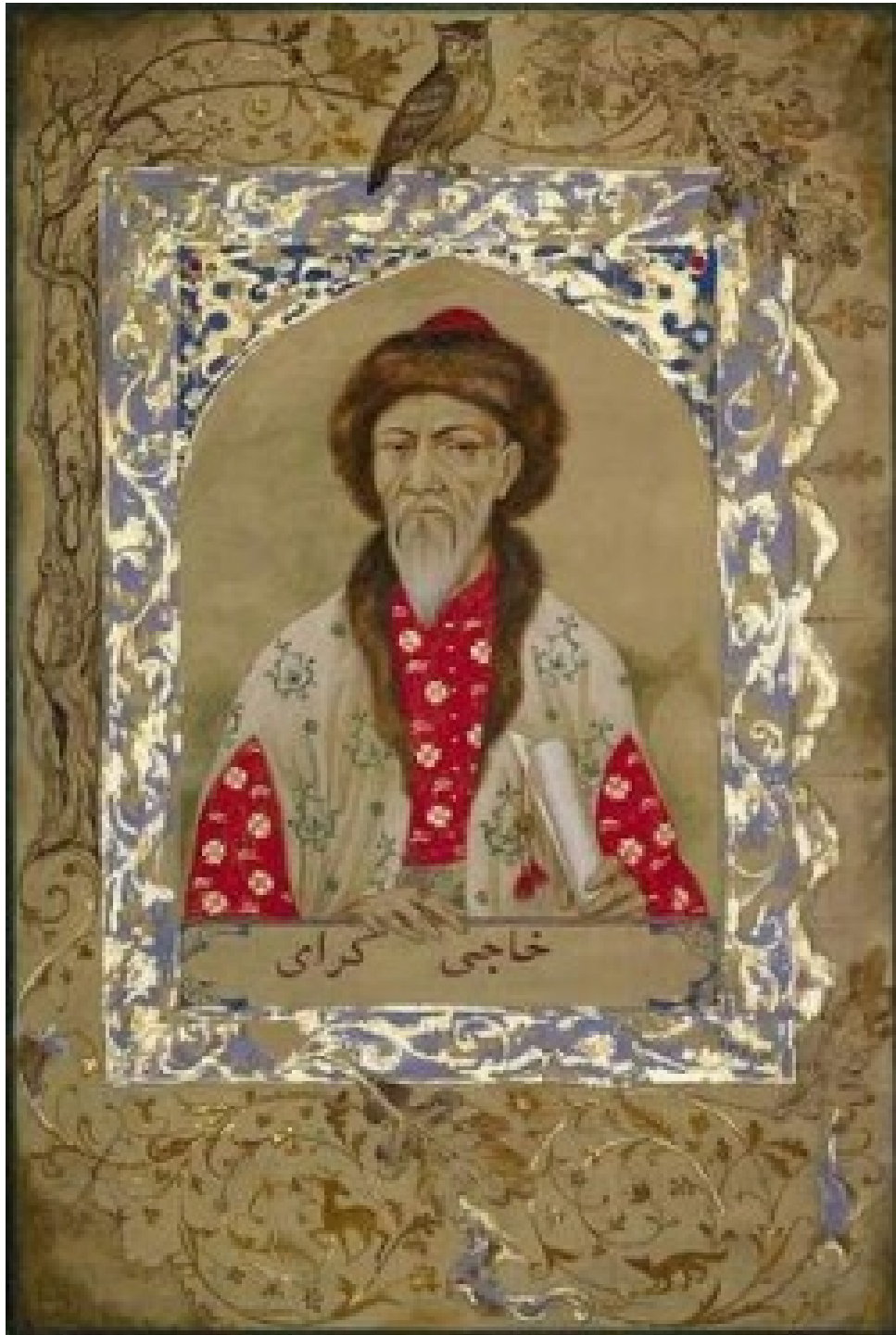

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Павло Роберт Магочій

**Засновник
Кримського ханату
Хаджи Герай
(1441–1466 рр.)**

*Автор портрету –
Юрій Нікітін*

КРИМСЬКИЙ ХАНАТ

1466 р.

Масштаб 1:9000000

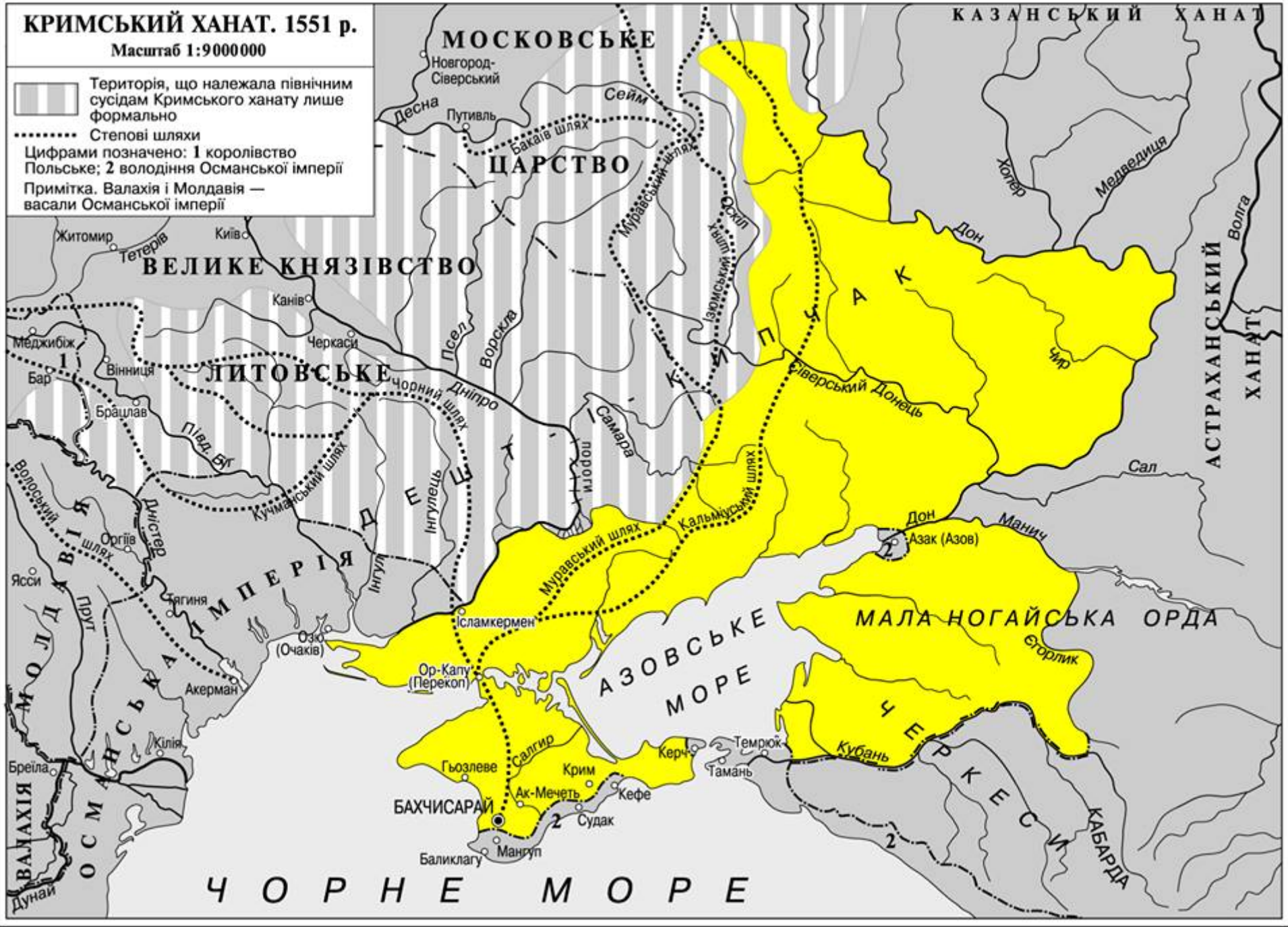
**Менглі I Герай
(1466, 1468–1475,
1478–1515 рр.)**

*Автор портрету –
Юрій Нікітін*

КРИМСЬКИЙ ХАНАТ. 1551 р.

Масштаб 1:9000000

- Територія, що належала північним сусідам Кримського ханату лише формально
- Степові шляхи
- Цифрами позначено: 1 королівство Польське; 2 володіння Османської імперії
- Примітка. Валахія і Молдавія — васали Османської імперії

А поражалися мы и живемо на
Вкраине, и временем Татаре нас
беруть, а мы о том не тужимъ, а
временем мы татар берумъ и
они о том не тужать.

А Украина на том почалася.

Юркевич В.

*Еміграція на схід і залюднення Слобожанщини за
Богдана Хмельницького. – К., 1932. – С. 160.*

(Белгородский стол ст.391, аа. 112–118. 1656 р.)

J. LAN-GIERAY Sultan Murad's Grand Cham des Tartares, fameux par
sa guerre contre les Mafcovites, et Chinois, et encore contre le Mogor.

Кримський хан Іслям III Герай (1644–1654 рр.)

Гравюра середини XVII ст.

А днепровские козаки государство особое, с
тысечю лет были в подданстве у литовского
короля, и отложася от него, не хотя быть в у
нево в подданстве, сколько дел меж ими
учинилось, то Вам самим ведомо, а они, козаки,
ни у ково в подданстве быть не хотят. Хотят они,
козаки, сами собою владеть.
А никому собою владеть не дадут.
Хотят своим юртом сами владеть.

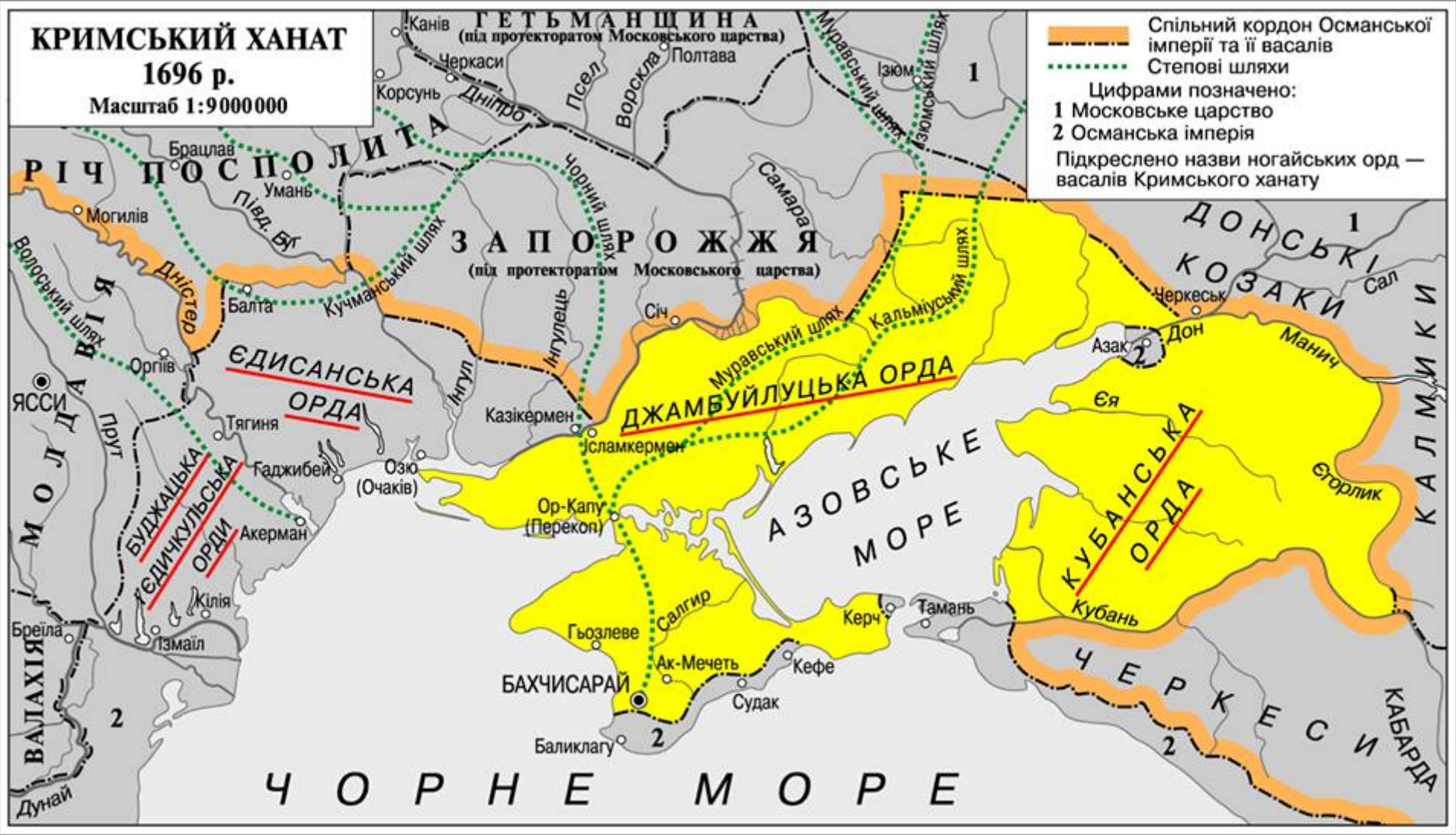
***Послание хана Исляма III Герая
царю Алексею Михайловичу***

(не ранее 15 марта 1654 г. – не позднее 15 мая 1654 г.)

КРИМСЬКИЙ ХАНАТ

1696 р.

Масштаб 1:9 000 000

— Спільний кордон Османської імперії та її васалів
- - - - - Степові шляхи
Цифрами позначено:
1 Московське царство
2 Османська імперія
Підкреслено назви ногайських орд — васалів Кримського ханату

Ч О Р Н Е М О Р Е

...запорожці розповсюджують
чутки, що татар немає чого боятися,
позаяк татари нам не вороги...

генеральний суддя М. Вуяхевич

до гетьмана Івана Мазепи

1689 р.

Оскільки нам завжди необхідна сусідська дружба з Кримською державою, до чієї допомоги Військо Запорізьке для оборони своєї не раз вдавалося, то, на скільки на цей час це можливо буде, Ясновельможний гетьман через послів своїх до Найяснішої Його Милості Хана Кримського має дбати про відновлення давнього з Кримською державою братерства та єднання військового і підтвердження вічної приязні, дивлячись на яку сусідні держави не відважилися б прагнути поневолити Україну чи коли-небудь чинити над нею ґвалт. Після закінчення війни, коли Бог допоможе, при бажаному й очікуваному нами мирі, новообраний гетьман, осівши у своїй резиденції, має неухильно пильнувати, зобов'язавши до цього і уряд свій, аби ні в чому з державою Кримською дружба і побратимство не порушилися через наших свавільних та легковажних людей, які звикли не тільки сусідську згоду та приязнь, а й союзи мирні руйнувати.

***Пакти и конституції прав і вольностей
Війска Запорізького***

1710 р.

Ханська Україна

Пам'ятки та пам'ятні місця
доби Кримського ханату
на теренах Південної України

2016

Тексти та фотографії Олекси Гайворонського